

CHARLES DANCLA OP.73 KEMAN METODUNDAN SEÇİLMİŞ ÜÇ ETÜT İÇİN ÇALIŞMA ÖNERİLERİ

Başvuru Tarihi: 22.11.2022 / Kabul Tarihi: 19.01.2023 / Özgün Makale

İrina NİKOTİNA¹

ÖZ

Keman, günümüzde ileri seviyede çalma tekniklerine ulaşmış, zengin bir eser literatürü yanı sıra yüzyıllardır kullanılan eğitim amaçlı metotlara sahip bir enstrümandır. 16. Yüzyıldan bu yana, farklı uluslardan besteci ve eğitimciler, eserler yazmış ve eğitim amaçlı metotlar hazırlamışlardır. Bu metotlardan biri de, 1817 doğumlu, Fransız besteci, yorumcu ve eğitimci Charles Dancla'nın Op. 73 "Keman için Yirmi Parlak ve Karakteristik Etüt" metodudur. Sık kullanılan, teknik ve müzikal olarak keman eğitiminde gelişime katkı sağlayan özellikler taşıyan bir metottur. Bir kemancı için, çalıştığı bir eser ya da etütle ilgili teknik ve müzikal olarak farklı bakış açıları taşıyan bilgilere ulaşmak besleyicidir ve çalışına olumlu katkılar sağlar. Dancla'nın op. 73 keman metodundan, birbirinden farklı teknik davranışlar içeren 3,4 ve 17 numaralı etütler seçilmiş, betimsel çalışma yöntemi ile incelenmiştir. Çalışma öneri ve örnekleri ile oluşturulan makalenin öğrenmeye açık tüm kemancılara katkı sağlaması öngörülmüştür.

Anahtar kelimeler: Dancla, keman, çalışma önerileri

STUDY RECOMMENDATIONS FOR THREE ETUDES SELECTED FROM THE CHARLES DANCLA OP.73 VIOLIN METHOD

ABSTRACT

The violin is an instrument that has reached advanced playing techniques today, has a rich literature as well as educational methodes that have been used for centuries. Since the 16th century, composers and educators from different nations have written works and prepared educational methods. One of these methods is Op.73 "Twenty Brilliant and Characteristic Etudes for Violin" method whom French composer, interpreter and educator Charles Dancla, born in 1817. It is a method that is frequently used and that contributes to the development of violin education technically and musically. For a violinist, accessing information that has different technical and musical perspectives on a piece or etude is nurturing and contributes positively to his or her work. Etudes 3,4 and 17 which contain different technical behaviors, were selected from Dancla's op. 73 violin method and examined with descriptive study method. It is foreseen that the article created with study suggestions and examples will contribute to all violinists who are open the learning.

Keywords: Dancla, violin, practising suggestions

¹ Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi
E-mail: irinanikotina@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-1604-6834

GİRİŞ

Etüt kavramını, çalgı eğitiminde, aşamalı olarak öğrenmeyi sağlamak, çalmaya ilişkin teknik becerileri kazandırmak amacı ile hazırlanmış müziksel yapıtlar ya da özel kompozisyonlar olarak tanımlayabiliriz (Delikara, 2013. s.1). Etütler çoğunlukla serbest yazım formunda, bir ya da birden fazla teknik davranışı kazandırmayı hedefleyen içerik taşırlar. Kemana ilişkin en eski ve güvenilir bilgi, Fransız, Jambe de Fer isimli bestecinin 1556 yılında hazırlanmış olduğu Epitone Musical isimli kitabında görülmektedir. Bilgiye göre, o tarihlerde keman dört telli formu ile akort edilebilir ve dans müziğinde ayakta çalınabilecek bir haldedir. (Ulucan Weinstein, 2011. s.4).

Kemanın bugün kullandığımız halini alması ise Rönesans'ın son dönemlerine rast gelmektedir. “1600’lü yıllarda basılmış ve bu dönemde keman öğretiminde kullanıldığı bilinen kaynakların ilki Marin Mersenne (1588-1648)’ye ait, 1636 yılında yazılan *Harmonie Universelle* adlı kitaptır.” (Taşdemir, 2020. s.14).

17. yüzyılda çeşitli keman metotları basılmış olmakla birlikte, hem usta çırak ilişkisinin geleneksel olarak sürdürüldüğü öğrenme şekline dolaylı hem de mesleki sırların korunması istendiğinden bu metotlar daha çok amatör müzisyenler tarafından kullanılmaktaydı (Demirci, 2022. s.16-17).

Enstrümanlara yönelik etüt kitaplarının ilk olarak 18.yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıktığı görülmektedir. Keman çalıcılığındaki en eski etüt kitabı örneklerinden biri Leopold Mozart’ın 1756’da yazdığı “*Essay on the Fundamental Principles of Violin Playing*” (“*Keman Çalmanın Temel İlkeleri Üzerine Makale*”) adlı kitaptır.

1795’de Paris Konservatuvarı’nın kurulmuş olması da etüt çalışmalarına hız vermiştir. Nitekim bu okulda görev yapan Rode, Baillot ve Kreutzer gibi kemancıların tamamı keman için etüd ya da kaprisler yazmışlardır (Kömürcü, 2009.).

Plastik sanatlarda daha çok karşımıza çıkan ekol kavramı müzik sanatında da kendini göstermektedir. Özellikle konunun ilgili olması açısından keman eğitiminde İtalya, Fransa, Alman, Fransa-Belçika ve Rus ekollerinden bahsetmek mümkündür. “Fransız Keman Okulu tüm kemancıların bildiği, tanıdığı büyük kemancılar tarafından kurulmuş ve döneminin en iyi öğrencilerini yetiştirmiştir.”

Fransız Keman Okulu’nun yetiştirdiği öğrenciler arasında Pierre Rode (24 Capriccios, 13 keman konçertosu), aynı zamanda çok iyi bir keman eğitimcisi olan Rodolphe Kreutzer (“42 Etudes ou Caprices”, baleleri ve operaları da vardır), ve Pierre Baillot (“L’art du Violon”), sayılabilir. Fransız Okulu’nda önemi yadsınamaz eserleriyle yer alan bu kemancılar keman edebiyatında büyük önem arz etmektedirler (Akın-Şişman, 2018, s.368).

Paris Konservatuvarı’nın keman eğitimci ve yorumcuları arasında yer alan Dancla, Fransız Keman Okulu’nun önemli isimlerinden biridir.

JEAN BAPTISTE CHARLES DANCLA

Dancla 19 Aralık 1817 tarihinde, Fransa'nın Occitanie bölgesine bağlı Hautes -Pyrenees ilinde bulunan Bagneres de Bigorre isimli bir komünde doğmuştur. 10 Kasım 1907 tarihinde Tunus'ta vefat etmiştir.

Kemancı, besteci ve öğretmendir. Tüm ailesi müzisyen olan Dancla, ailenin en ünlü üyesidir. Yaşadığı çevrede keman hocası Dussert ile kemana başlamış, daha sonra emekli de olduğu Bordeaux'da henüz dokuz yaşında Pierre Rode'a çalma şansı olmuştur. Hem çalışı hem deşifresi çok iyi olan Dancla'ya, Pierre Rode, büyük kemancı ve eğitimciler Baillot, Cherubini ve Kreutzer ile tanışmasını sağlayan tavsiye mektupları yazmıştır.

Dancla 1828-1840 yılları arasında Paris Konservatuvarı'nda okumuş, Paul Guerin ve Baillot ile keman, daha sonra Havely ile Kontrpuan ve füg, Berton ile kompozisyon çalışmıştır.

Henüz öğrenciyken Paris Tiyatro Orkestrası'nda da çalan Dancla birinci kemancı olmuş, maddi geliri sayesinde, kardeşleri Arnaud Phillipe Dancla (1819 -1862), Jean Pierre Leopold Dancla (1822-1862) ve Alphonsine Geneviève Laure (1824-1880) Dancla'nın da aynı konservatuarda okumalarına olanak sağlamıştır.

1839 yılında kendi yaylı dörtlüsünü kurmuş, konser sezonlarında düzenli konserler yapmıştır.

Konservatuardaki iç politika nedeni ile 1842'de, Baillot'un yerine baş profesör olarak geçme isteği Habennet'in desteğine rağmen gerçekleşmemiştir. Operadaki koşullar nedeni ile görevini bırakmış ve Paris'ten ayrılmış ve bir komün yeri olan Cholet'e gitmiş, orada şef yardımcısı olarak iki yıl çalışmıştır. Keman çalmaya ve bestelemeye devam etmiştir. 1849 yılında Paris'te Dancla'nın Si bemol Majör 4. Kuarteti seslendirilmiş ve hakkında şöyle yazılmıştır; "koşullar onu bir edebiyatçı olmaya zorlasa da Dancla hâlâ iyi bir bestecidir". 1855 yılında konservatuarda profesör olan Dancla 75 yaşına kadar okulda çalışmış ve halk önünde konserlerine devam etmiştir. Dancla, Beriot'nun still ve zarafetinden etkilenmiş, Paganini'nin virtüözitesi altında ezilmiştir.

Dancla'nın rol modeli Wieuxtemps olmuştur. Kemancı olarak turneleri olmadığından, yaylı dörtlü için bestelemiş olduğu eserlerle ün yapmıştır. Besteci olarak 140 eseri tespit edilmiştir. Üretken bir besteci olmasına rağmen, didaktik çalışmalarından op:73 "20 Parlak ve Karakteristik Etüt" ve op:74 "Mekanizm Okulu" çalışma metotları ile bilinen Dancla, Fransız Keman Okulu'nun son temsilcisi olarak kabul edilebilir.

CHARLES DANCLA OP. 73 "KEMAN İÇİN 20 PARLAK VE KARAKTERİSTİK ETÜT" METOTU ÜZERİNE

Dancla'nın op. 73 etüt kitabında yer alan 20 etüdün 10'u Majör, 10'u minör tonda bestelenmiştir.

Her bir etütte detaşe, spiccato, staccato, martelé, legato, ricochet tekniklerinin kullanımı müzikal ifade içinde oluşturulmuştur. Teknik kullanımın müzikal ifadesidir denebilir. Seçilmiş olan 3 no'lu etüt, staccato ve çift ses, 4no'lu etüt staccato ve detaşe, 17 no'lu etüt, parmak uzatarak çalma içermektedir. Etütler 3 farklı teknik davranışın çalışması gözetilerek seçilmiştir.

Etütlerin tuş üzerinde pozisyonları öğrencinin sağlam bir şekilde yerlerini teknik, müziksel ve duyuşsal olarak geliştirici olduğu düşünülebilir.

Etütler tekrarlayan kalıplarından oluşsa bile içinde cümle barındırır, öğrenmede aşama taşır, alıştırmaya gibi değildir.

Aşağıda yer alan, seçilmiş üç etüt için verilen çalışma önerilerinin tamamı özgündür, herhangi bir kaynaktan alıntı yapılmamıştır.

ETÜT NO:3

Allegro moderato (Canlı ve orta hızda)

Ton: Re Majör

Ölçü bölünümü: 4/4'lük

Ritim kullanımı: Üçlemelerden oluşan, 1 ayrı iki bağlı ve 1 ayrı 5 bağlı staccato

Hedef davranış: Çift ses ve bağlı staccato tekniğini orta ileri seviyede çalabilme.

To be played at the nut of the bow.
Diese Etüde muss am Frosch des Bogens gespielt werden.

Allegro moderato.

Görsel 1: Dancla 3. Etüt tamamı

Etüdü hazırlamadan önce, sağ ve sol eli ayrı olarak çalışmakta fayda vardır.

SOL EL (3no'lu etüt için)

Sol eli tuşa, esnek ve hafif kullanmak, çift seslerin temiz çıkmasına yardımcı bir etkidir. Bu etüdün akışında gelen üçlü, altılı aralıklara rastlanır ancak özellikle 9. ve 17. ölçülerde gelen beşli aralıklara daha dikkat göstermek gerekir.

1, 5, 11, 38, 43 ve 44. ölçülerde gelen pasajlar, başparmağın yerini değiştirmeden çalınmalıdır. Kromatik inişlerde pozisyondaki sabitliği kaybetmemek gerekir, sadece parmaklar gidip gelmelidir.

Aşağıda etüdün 1. ölçüsü için çalışma önerileri yer almaktadır.

Görsel 2 A: 3 no'lu etüdün 1. ölçüsü için çalışma önerisi 1, önce detaşe sonra martelé

Görsel 2 B: 3 no'lu etüdün 1. ölçüsü için çalışma önerisi 2

Görsel 2 C: 3 no'lu etüdün 1. ölçüsü için çalışma önerisi 3

Görsel 3: 3 no'lu etüdün 6. ve 39. ölçüleri

Görsel 4 A: 3 no'lu etüt, 6. ölçü için çalışma önerileri 1

Görsel 4 B: 3 no'lu etüt, 6. ölçü için çalışma önerileri 2

Aşağıda 3. Etüt 39.ölçü için çalışma önerileri bulunmaktadır. (Görsel 6 A ve 6 B)

Görsel 5 A: 3 no'lu etüt, 39. ölçü için çalışma önerisi 1

Görsel 5 B: 3 no'lu etüt, 39. ölçü için çalışma önerisi 2

Aşağıdaki çalışma önerisi 10. ölçüde gelen oktavlar içindir. Bu pasajda sol ele odaklanılmalıdır. 6. ve 39. ölçülerde olduğu gibi sol elin oldukça hızlı ve çevik hareketi gerekir. (Görsel 6)

Görsel 6: 3 no'lu etüt, 10. ve 43. ölçüde gelen oktavlar için çalışma önerisi

Görsel 7: 3 no'lu etüt, 28, 29, 30, 31 ve 32. ölçüler için çalışma önerileri

SAĞ EL (3 no'lu etüt için)

Etüdü çalarken yayın ortasına yakın dip kısmının kullanılması uygundur. Bu dip kısımdaki yeri çalıcı kendisi tayin etmelidir.

Nüanslara bağlı olarak bu dip kısım doğal olarak yer değiştirecektir, bu normaldir. İki sayfa devam eden etütte üçleme ritmi aksamadan korunmalıdır.

Görsel 8: 3. Etüt, 9. ve 10. ölçüler

Yukarıda, metodun 9. ölçüsünde sesler çift olarak gelmekte, 10. ölçüde tek sese düşünce nüans aynı kalmalı, büyük volüm ile çalmaya devam etmelidir.

Görsel 9: 3 no'lu etüt, 13. ölçü

Allegro vivo molto.

4. *f* At the middle of the bow. *dimin.*
in der Mitte des Bogens. die Bogen dicht an die Saiten schliessen.

f *reslez.* *p*

p e staccato. *f p e staccato.*

f *cresc.*

p *f* *dimin.*

f *p* *f* *p*

cresc. poco a poco *reslez.*

f *dimin.*

p *A String E String*

Görsel 11: Dancla etüt no 4

SOL EL (4 no'lu etüt için)

Sol el için motor beceriyi ilerletmek amacıyla, 4 ve 8 bağlı çalışmak tüm etüt için mümkün olmasa da mümkün olan yerlerde çok fayda sağlar. Parmakları kuvvetlendirir ve yerlerini öğretir.

SAĞ EL (4 no'lu etüt için)

Ritmik yay çalışmaları geliştirici ve yarar sağlayıcı olabilir.

Etüdü çalarken sol elin hareketinde serbest, çevik halini kazandıktan sonra sağ el çalışmasına geçilmelidir.

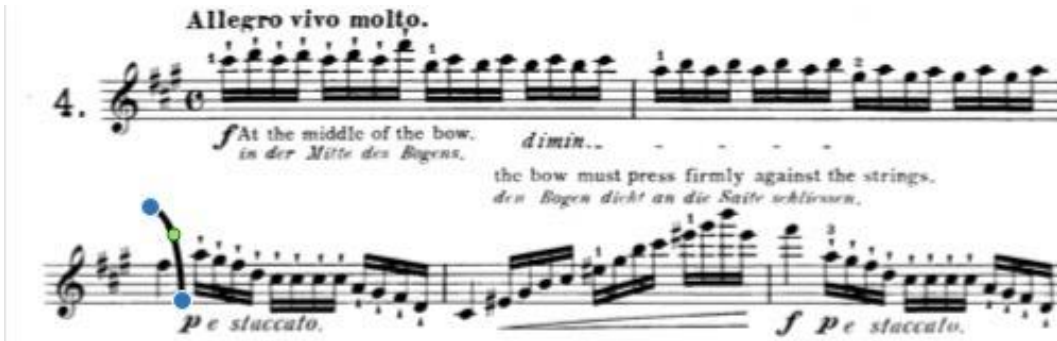
Etüt yayın orta kısmını ve ona yakın bölgelerin gelişmesini sağlar.

Etüdün bütününe baktığımızda birden fazla arşe tekniğinin art arda kullanıldığı görülmektedir. Martellato, spiccato, uzun detaşe -yayı kesmeden-, cantabile, çizgi olmayan detaşe gibi teknikler karışık olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm etüt baştan sona her bir tekniği kullanarak çalınırsa çok yararlı ve etüdü benimsetici bir sonuç elde edilir.

Görsel 12: 4. etüt, 1.ölçü

1. ölçüde, 2. vuruştan 3. vuruşa geçerken gelen pozisyona geçilirken yay hızı ve yay büyüklüğü değişmemelidir.

Görsel 13: 4 no'lu etüt ilk 5 ölçü

3. ölçünün 2. vuruşuna girmeden önce yeni bir cümle başladığı için 1. vuruştan itibaren bir bitirme yaparak yay staccato hareketini yapmak üzere yayın ortasına gelmelidir.

Görsel 14: 4 no'lu etüt 9. Ölçü

19.ölçüde, 3. vuruştan gelen, sonra da 4. vuruştan gelen oktavlar sol ve sağ elin eşgüdümlü hareketini öğretmesi açısından güzel bir örnektir.

Çalışmanın bir sonraki aşamasında müziği tamamlayan detaylar yer almalıdır. Orijinal dinamik nüanslar, farklı arş teknikleri geniş detaşeden zarif spiccatoya kadar. İyi bir tekniğin yanı sıra, notada yer alan tüm nüanslara dikkat etmek ve bunları doğru bir ifade ile çalmak etütteki müziği ortaya çıkarır.

No: 17

Allegro maestoso: Canlı ve Görkemli
(Parmakları uzatarak çalma)

Ton: Mi Majör / La bemol Majör / Mi Majör

Ölçü Bölünümü: 4/4'lük

Ritim kullanımı: On altılık dördlü gruplar (on altı bağlı)

Hedef davranış: 4. parmağı esnetmek, parmağı uzattıktan sonra pozisyonda doğru yere gelme, uzun bağlar içinde farklı telleri çalabilme.

The image displays the musical score for Dancla's Etüt No. 17, titled "Etude for extending the fingers." The score is written for a string quartet and is in the key of D major (one sharp) and 4/4 time. The tempo is marked "Allegro maestoso." The score is divided into two systems. The first system includes the Violin I (Vn I), Violin II (Vn II), Viola (Vla), and Violoncello (Vcl) parts. The second system includes the Contrabasso (Cb) and Double Bass (Db) parts. The score features various performance instructions such as "Cantabile" and "ritard." The music consists of continuous sixteenth-note patterns across the strings, with some passages marked with accents and slurs. The score is numbered 17 in the top left corner.

Görsel 15: Dancla etüt no 17

17 numaralı etüt, 4. parmağı geliştirici bir etüttür. Çalışırken, 4. parmak uzatmaları rahat kas hareketleri ile yapılmalıdır. Sol el yumuşak ve esnek olmalıdır. Bu hususa dikkat etmek gerekir. Etüt boyunca bağ içinde 1 ile 9. pozisyon arası iniş çıkışlar vardır, tüm bu geçişler bağ içinde çok yumuşak duyulmalıdır. Telaşsız ve tempo değişikliği yapmadan çalınmalıdır.

Aşağıda yer alan uzatılmış seslerde vibrato yapılması parmağı rahatlatır. Çalışma etüdün ilk iki ölçüsü için verilmiştir örnek çalışmalar (Görsel 16: A, B, C, D, E, F, G).

Görsel 16 A

Görsel 16 B

Görsel 16 C

Görsel 16 D

Görsel 16 E

Görsel 16 F

Görsel 16 G

Dancla'nın Op. 73 "Keman İçin 20 Parlak ve Karakteristik Etüt" metodundan seçilmiş, 3, 4 ve 17 numaralı etütler için önerilmiş egzersizler çalanın ihtiyaç duyduğu çözümlere bağlı olarak kuşkusuz çoğaltılabilir.

Etüt kitabında yer alan hangi etüt olursa olsun, o etüdün gerektirdiği hedefe göre çok değişik çalışma önerileri oluşturmak mümkündür. Keman çalmanın, öğrenmenin çok uzun bir yolculuk olduğu düşünüldüğünde, bu makale bu tür çalışmalara ilişkin bir örnek niteliğindedir. Farklı bakış açıları ile yapılan çalışmalarda teknik daha yetkinleşebilir, müziğe bakış açısı zenginleşebilir. Benzer çalışmalar eğitim literatürüne muhakkak ki katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Akın-Şişman, Ö. (2018). *Dünyadaki Önemli Keman Ekolleri ve Türkiye'de Uygulanan Ekoller*. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 14 (4), 361-375. doi: 10.17244/eku.420858, s.368

Delikara, Ali. (2013). "Keman Eğitimine Yönelik Bir" Etüt Analiz Modeli". Sanat Eğitimi Dergisi, cilt1, (sayı 2) s.1

Demirci, Z. F.(2022). Başlangıç Keman ve Viyola Eğitiminde Basılı Parmak Yönteminin Sınanması (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara (s.16 -17)

Edition Peters "20 Etüdes Brillantes op 73 for Violin"

Kömürcü, A. (2009) Pietro Rovelli'nin Keman İçin 12 Kaprisinin İncelenmesi ve Teknik Çalışma Önerileri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul

Stanley Sadie, 200, p.389, The New Grove Dictionary of Music and Musicians, Volume 6. Second Edition

Ulucan Weinstein, S. (2011). Türk keman okulu'nun oluşumu (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yaylı Çalgılar Sanat Dalı Keman Programı, İstanbul. (s.4)